

แนวทางการปกปิดความลับของผู้ป่วย

การปกปิดความลับของผู้ป่วย เป็นพันธะหน้าที่ที่สำคัญของพยาบาล เนื่องจากผู้ป่วยทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง จากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ ความลับเป็นการตกลงร่วมกันระหว่างผู้ป่วยและทีมสุขภาพ ในการไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ป่วย ที่เป็นความลับ_ส่วนใหญ่ จะเป็นข้อมูล que ผู้ป่วยรับรู้ว่าจะนำไปสู่อันตราย หรือความอับอาย เสื่อมเสียของตน เช่นการป่วยด้วยโรคที่สังคมรังเกียจ ไม่ยอมรับการปกปิดความลับเป็นการปฏิบัติหนึ่งภายใต้หลักจริยธรรมความซื่อสัตย์ (fidelity) ผู้ป่วยจะมีความคาดหวังว่าทีมสุขภาพ จะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของตนให้ผู้อื่นรับทราบ การปกปิดความลับจึงเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่ความไว้วางใจ และแสดงถึงการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หากผู้ป่วยมีความมั่นใจและไว้วางใจในทีมสุขภาพ ก็มีโอกาasที่จะบอกข้อมูลที่เป็นความลับของตนให้บุคลากรทางสุขภาพได้รับทราบ ทำให้ได้ข้อมูลสำคัญไปใช้ประกอบการวางแผนการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพต่อไป

อย่างไรก็ตามทีมสุขภาพ อาจต้องมีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของผู้ป่วย ในกรณีที่เกี่ยวข้องทางด้านกฎหมายหรือเพื่อประโยชน์ของผู้ป่วย แต่ก็ควรเป็นการกระทำที่วางบนพื้นฐานของการให้เกียรติ และเคารพศักดิ์ศรีในผู้ป่วย

ในการปกปิดความลับของผู้ป่วย พยาบาลควรปฏิบัติ ดังนี้

1. การประเมิน

- 1.1 ประเมินและกำหนดประเภทผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูง ที่ต้องปกปิดความลับตามบริบทของหน่วยงาน เช่นผู้ป่วยคดี โดนทำร้าย ผู้ป่วยโรคติดต่อ ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ป่วยโดนข่มขืน ผู้ป่วยจิตเวช เป็นต้น
- 1.2 ประเมินข้อมูลของผู้ป่วยที่ต้องปกปิดความลับตามมาตรฐานวิชาชีพ ความรู้และประสบการณ์ของพยาบาล
- 1.3 ประเมินและสอบถามผู้ป่วย/ครอบครัวถึงข้อมูลที่ไม่ต้องการให้เปิดเผย

2.ด้านการปฏิบัติพยาบาล

- 2.1 แจ้งให้ผู้ป่วยหรือญาติทราบว่าผู้ป่วยมีสิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลความ

เจ็บป่วย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วยของผู้ป่วยจากทีมสุขภาพเว้นแต่จะได้รับความยินยอมให้เปิดเผยจากผู้ป่วยหรือผู้แทนโดยชอบธรรมหรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

2.2 ไม่เปิดเผยความลับผู้ป่วยซึ่งได้ทราบมาจากการประกอบวิชาชีพ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้ป่วยหรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

2.3 ไม่เปิดเผยชื่อ สกุลผู้ป่วยในการนำเรื่องผู้ป่วยเข้าประชุมปรึกษาหารือกับบุคคลอื่นที่มีไข้ทีมการรักษา

2.4 ไม่นำความลับผู้ป่วยมา เสนอในขณะรับส่งเวร

2.5 ไม่นำเรื่องของผู้ป่วยมาเป็นหัวข้อในการสนทนาหรือถกเถียงหรือวิจารณ์ให้ผู้อื่นได้ยิน

2.6 ไม่พูดคุยเรื่องราวผู้ป่วยในที่สาธารณะ เช่น ขณะเดินในโรงพยาบาล อยู่ในลิฟท์ ในห้องอาหาร ในห้องพัก ในห้องประชุม เป็นต้น

2.7 ไม่พูดคุยเรื่องส่วนตัวของผู้ป่วยขณะปฏิบัติการพยาบาล

2.8 ขณะตรวจร่างกายหรือให้การพยาบาลต้องไม่เปิดเผยร่างกายผู้ป่วยโดยเกินความจำเป็น

2.9 นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยเฉพาะผู้ร่วมทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยแต่ละรายเท่านั้น

2.10 ในการรายงานอาการ/ข้อมูลผู้ป่วย ให้ใช้โทรศัพท์ที่อยู่ในสถานที่ทำงานของคลินิก/หอผู้ป่วยเท่านั้น เพื่อป้องกันการเปิดเผยความลับผู้ป่วย

2.11 ในการตอบข้อมูลทางโทรศัพท์ ให้สอบถามว่าผู้สอบถามเป็นใครเกี่ยวข้องกับผู้ป่วย ก่อนจะให้ข้อมูลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น หากไม่มั่นใจในตัวผู้สอบถามให้แนะนำผู้สอบถามหาข้อมูลจากคนใกล้ชิดผู้ป่วยหรือมาเยี่ยมผู้ป่วยเอง

2.12. ก่อนให้ข้อมูลของผู้ป่วยแก่ผู้มาสอบถามต้องตรวจสอบผู้ที่มาสอบถามว่าเป็นใคร เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยอย่างไร มีจุดประสงค์อะไร หากไม่แน่ใจให้รายงาน/ปรึกษาหัวหน้างาน

2.13. บันทึกข้อมูลผู้ป่วยตามความเป็นจริง ถ้ามีข้อมูลที่อาจจะก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้ป่วยแยกเก็บไว้ในที่ที่เหมาะสมเป็นส่วนตัว ที่ไม่ใช่ทุกคนเข้าถึงได้ และนำมาเปิดเผยเฉพาะในทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาผู้ป่วยเท่านั้น

2.14 ไม่ฝากข้อความที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลการเจ็บป่วยของผู้ป่วยไว้กับผู้ร่วมงานหรือบันทึกไว้ในโทรศัพท์มือถือ

3. การนำเสนอผู้ป่วย/ข้อมูลผู้ป่วยต่อสาธารณะ

3.1. ควรแจ้งให้ผู้ป่วยทราบทุกครั้งที่มีการนำข้อมูลผู้ป่วยมาใช้ในการเรียนการสอนนักศึกษาหรือใช้ประกอบการเขียนรายงานต่างๆ และประสานกับผู้สอนให้มีการดูแล_จัดเก็บเอกสารรายงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของผู้ป่วยไว้เป็นความลับ

3.2. กรณีผู้ป่วยรู้สึกตัวมีการนำไปเป็นกรณีศึกษาและจำเป็นต้องถ่ายภาพ ต้องมีการขออนุญาตถ่ายภาพและแจ้งให้ผู้ป่วยทราบว่ามีการนำไปเสนอ/เผยแพร่ โดยจะขอปกปิดส่วนสำคัญของใบหน้า เช่น จมูก นัยน์ตา เป็นต้น

3.3 กรณีนำผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัวเป็นกรณีศึกษาและจำเป็นต้องถ่ายภาพ ต้องมีการปกปิดส่วนสำคัญของใบหน้า เช่น จมูก นัยน์ตา เป็นต้น

3.4 การให้ข่าวแก่สื่อมวลชนเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ป่วย

3.5 ไม่เปิดเผยข้อมูลกรณีผู้ป่วยเสียชีวิต ถ้าจำเป็นต้องเปิดเผยเช่นกรณีทำพินัยกรรม เป็นต้นต้องพิจารณาโดยรอบคอบ และปรึกษาผู้ที่มีความรู้ด้านกฎหมาย เสมอ

3.6 การวิจัยที่เลือกผู้ป่วย / ญาติเป็นกลุ่มตัวอย่าง ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ป่วย/ญาติ และไม่เปิดเผยชื่อ สกุลผู้ป่วย/ญาติ ทั้งการบันทึกข้อมูล การรายงานและการตีพิมพ์เผยแพร่ รวมทั้งต้องเก็บข้อมูลเอกสารรายงานของผู้ป่วย/ญาติ ไว้ในที่ปลอดภัยเป็นความลับ

3.7 การเขียนบทความ / รายงานวิจัยเพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องระมัดระวังในการบรรยายประวัติ และปกปิดลักษณะไม่ให้ทราบว่าคุณลักษณะ (ผู้ป่วย/ญาติ) เป็นใคร

กรณีที่มีการใช้คอมพิวเตอร์

1. พยาบาลผู้มีสิทธิในการเข้าถึงความลับของผู้ป่วยให้เก็บรหัสลับส่วนบุคคล (pass word) ของตนเองไว้เป็นความลับไม่ส่งต่อหรือถ่ายโอนแก่ผู้ใด

2. ปิดโปรแกรมทุกครั้งภายหลังการบันทึก/สืบค้นข้อมูลผู้ป่วยเสร็จสิ้นลง

3. จัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลผู้ป่วยในตำแหน่งที่เป็นสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ และไม่เปิดข้อมูลทิ้งไว้

กรณีที่ต้องเปิดเผยความลับของผู้ป่วย พยาบาลควรกระทำ ดังนี้

1. การเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดใดๆ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยก่อนเสมอ
2. เมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลใด ๆ ของผู้ป่วย พยาบาลควรมอบสำเนาเอกสารของข้อมูลที่เปิดเผยให้แก่ผู้ป่วย / ญาติทุกครั้งเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเข้าใจผิดภายหลัง
3. ในกรณีมีการเปิดเผยข้อมูลจะต้องมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรที่แสดงถึงความยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลและผ่านการตรวจสอบอภิปรายจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะเปิดเผย
4. การเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดใดๆ ของผู้ป่วยไม่ว่าเป็นการเปิดเผยแก่ครอบครัวหรือต่อบุคคลที่สาม เช่น บริษัทประกันสุขภาพ ที่ทำงาน โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาโดยบางครั้งพยาบาลควรช่วยผู้ป่วย/ญาติให้พิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียและผลลัพธ์ของการเปิดเผยรายละเอียดของตนเอง (ผู้ป่วย/ญาติ) ต่อสมาชิกครอบครัว หรือต่อบุคคลที่สามเช่น บริษัทประกันสุขภาพ ที่ทำงาน โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา เป็นต้น
5. ตรวจสอบรายละเอียดของข้อมูลผู้ป่วยอย่างรอบคอบเมื่อถูกร้องขอทางกฎหมายให้เปิดเผยข้อมูลนั้น

เอกสารอ้างอิง

1. กอบกุล เกิดโชค.(2550). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลในกระบวนการปกปิดความลับผู้ป่วย
โรงพยาบาลจิตเวช:การรับรู้ของพยาบาลสารนิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวช
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
2. ชนุตรา อธิธิธรรมวินิจ. (2541). ความลับผู้ป่วย. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*,
6(2), 17-21.
3. นที เกื้อกุลกิจการ. (2542). จริยธรรมในการปฏิบัติพยาบาล: ปัญหาและแนวทางแก้ไข. *วารสาร
พยาบาลสงขลานครินทร์*, 19, 76-85.

5. วรวรรณ จีรากร. (2541). คอมพิวเตอร์ในโรงพยาบาล. *วารสารพยาบาลกองทัพบก*, 16(1), 35-36.
6. วีณา จีระแพทย์. (บรรณาธิการ). (2544). *สารสนเทศทางการพยาบาลและทางสุขภาพ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
9. ภมร เข้มรักษา . (2551). การพัฒนาแนวปฏิบัติสำหรับพยาบาลในการปกปิดความลับผู้ป่วย. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 30 (1), 13-26.
11. สมบัติ พันธุ์คง. (2532). พยาบาลกับการรักษาความลับ. *วิทยาสารพยาบาล*, 14(3), 54-61.
12. สภาการพยาบาล. (2545). *แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ*. นนทบุรี: โรงพิมพ์ศิริยอดการพิมพ์. โพรเกรสโซลูชั่นจำกัด.
13. อรัญญา เชาวลิต. (2548). ทฤษฎีจริยศาสตร์ หลักการและแนวคิดทางจริยธรรม: พื้นฐานสำคัญในการจัดการความเสี่ยงทางจริยธรรม. *เอกสารประกอบการบรรยายวิชาจริยศาสตร์ทางการพยาบาลและกฎหมาย*. สงขลา: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
14. Colorado Society of Clinical Specialists in Psychiatric Nursing. (1990). Ethical Guidelines for Confidentiality. *Journal of Psychosocial Nursing*, 28, 43-44